

'Rusya'nın yaratacağı boşluk İran tarafından doldurulabilir'

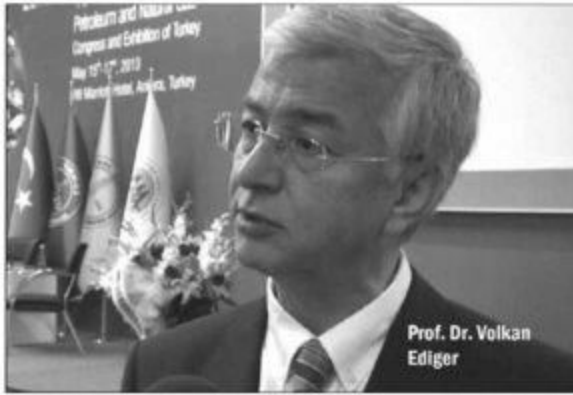
Prof. Dr. Volkan Ediger, "Türkiye-İran işbirliği kapsamında, iki ülke arasında bir kazan-kazan durumu oluşturulabilir ve Rusya'nın yaratabileceği boşluk İran tarafından doldurulabilir" dedi.

İSTANBUL, AA

Kadir Has Üniversitesi
Enerji ve Sürdürülebilir
Kalkınma Merkezi Di-
rektörü Prof. Dr. Volkan Ediger, Türkiye ile İran arasında geliştirilebilecek enerji işbirliğine ilişkin, "İki ülke arasında bir kazan-kazan durumu oluşturulabilir ve Rusya'nın yaratabileceği boşluk İran tarafından doldurulabilir" dedi.

Prof. Dr. Ediger, Türkiye ile İran arasında yaşanan ve Türkiye'nin Uluslararası Tahkime Mahkemesi'ne taşıyarak İran'ı tazminata mahkum ettirdiği doğalgaz alım anlaşmasına ilişkin yaptığı açıklamada, mahkemenin kararının son derece mükemmel bir zamana denk geldiğini belirterek, "Ortadoğu'daki güç dengelerinin hızla değiştiği ve uluslararası siyasetin enerji jeopolitikalarında radikal değişiklikleri zorladığı dönemde verilen bu karar doğru kullanıldığı takdirde Türkiye'nin lehine işleyebilir" ifadelerini kullandı.

1996'da Libya'yı da kapsayan, 2001 yılı sonrasında ise sadece İran'a yönelik ABD tarafından uygulanan yaptırımların Temmuz 2015 itibarıyla kaldırıldığını hatırlatan Prof. Dr. Ediger, bu sayede İran'ın dünya enerji alanında ulusla-

Prof. Dr. Volkan Ediger

rarası bir oyuncu olma yolunda hızla ilerlemeye başladığını kaydetti.

Ediger, İran'ın özellikle 2009-2010 döneminde 3,5 trilyon metreküplük bir doğalgaz rezervi artışı yakalayıp, bu alanda yıllardır birinci konumda olan Rusya'yı geçtiğine ve son beş yıldır en büyük doğalgaz rezervine sahip ülke konumuna geldiğine dikkati çekerek, "Ancak İran'ın özellikle ABD ambargosu nedeniyle dünya rezervlerindeki payı yüzde 18,2 olmasına karşın, üretimdeki payı sadece 172,6 milyar metreküplük yıllık üretimle yüzde 5 civarında kaldı. Dolayısıyla, İran'ın üretimi, uluslararası petrol şirketleri tarafından sağlanacak sermaye ve teknoloji sayesinde kısa sürede katlanarak artabilecek bir potansiyele sa-

hip. Böylece, yıllardır ürettiği doğalgazı içeride tüketen bir ülke olan İran, dünyanın en önemli doğalgaz ihracatçısı iki ülkesinden biri konumuna yüksелеcek" değerlendirmesinde bulundu. İran'ın, şu anda Türkmenistan'dan aldığı 6,5 milyar metreküp doğalgaz ile Azerbaycan'dan aldığı 0,3 milyar metreküp doğalgaza, kendi üretim fazlasını da ilave ederek Türkiye'ye sattığını, dolayısıyla bir çeşit "takas" yaptığını belirten Prof. Dr. Ediger, şunları aktardı:

"İran, Türkiye'nin doğalgaz ithalatında, Rusya Federasyonu'ndan sonra tedarikçi listesinde ikinci sırada yer alıyor. 1986'da Rusya'nın Batı Hattı'ndan başlanan Türkiye'ye doğalgaz ithalatına, 2001 yılında İran, 2007 yılında ise Azerbaycan ilave edil-

miş, 2001 yılında 114 milyon metreküp ile başlanan İran'dan doğalgaz ithalatı genel olarak artış trendi içinde seyrederek günümüzde 9 milyar metreküp seviyesine yaklaşmıştı. Bu süre zarfında, İran gazının doğalgaz ithalatımızdaki payı, küçük çaplı iniş çıkışlarla yüzde 20'yi geçmiş durumda."

Ediger, İran'ın, Rusya ile son dönemde yaşanan siyasi krizin etkisiyle ortaya çıkabilecek enerji sıkıntılarını için önemli bir alternatif olarak belirebileceğini ifade ederek, "Karar sonrası ilk açıklamanın İran Ulusal Gaz Şirketi (NIGC) Genel Müdürü Hamid Rıza Araqi tarafından yapılması ve hiç hamasete kaçılmadan, açık bir şekilde 1 milyar dolar tazminat ödeyebileceklerinin ve Türkiye'nin talep ettiği gaz artırımını da günde 2 milyon metreküp düzeyinde sağlamaya hazır olduklarının bildirilmesi, iki ülke arasındaki enerji işbirliğinin yakın zamanda güçlenebileceğinin bir göstergesi olarak algılanmalı. Bu konuda doğru bir strateji geliştirilerek, iki ülke arasında bir kazan-kazan durumu oluşturulabilir ve Rusya'nın yaratabileceği boşluk İran tarafından doldurulabilir" değerlendirmesinde bulundu.